

190

Уведено у нови инвентар бр. ~~269~~
1 јануара 1942 год.
Београд.

У ИМЕ ЊЕГОВЕ СВЕТОСТИ

КЊАЗА СРБСКОГ

МИЛАНА М. ОБРЕНОВИЋА IV.

НАМЕСНИЦИ КЊАЖЕВСКОГ ДОСТОЈАНСТВА

ПРОГЛАШАВАМО И ОБЈАВЉУЈЕМО СВИМА И СВАКОМЕ, ДА ЈЕ НА-
РОДНА СКУПШТИНА РЕШИЛА, И ДА СМО МИ ПОТВРДИЛИ И
ПОТВРЂУЈЕМО:

ЗАКОН

О окружним штедионицама.

Члан 1.

У намери, да се отвори прилика свакоме, да може своје новчане уштеде на сигурно ме-сто оставити, па то интересом мало по мало и умножити, и уједно, да се потребитим саграђа-нима нашим, а нарочито тежацима, да могућ-ност; да лакше и користније набављају нуждне им новчане капитале, установиће се постепено за сваки округ окружне штедионице.

Члан 2.

Окружне штедионице биће при окружним начелствима као самостална одељења, има ће

1874.

своју касу и рачуноводство за себе, и стајаће под врховним надзором министра финансије.

Члан 3.

У окружну штедионицу долазе на руковање и из истог округа:

- 1., сви црквени и манастирски капитали.
- 2., општински капитали где и како то одбор општински одобри.
- 3., сви пунилски новци.
- 4., прирези болнички, окружни, срески и заједнички прирези две или више општина, док се неупотреби на оно на шта су намењени.
- 5-го., депозитни новци лежећи код окружног суда и полицајских власти, који се неби могли за кратко време из каквих му драго узрока предати коме припадају.

Члан 4.

Окружне штедеонице примају улоге и од приватних лица. Но од једног приватног лица, не прима се мање од 10 гроша, ни више од 120.000 гр. чаршијских.

Члан 5.

Сви новци којима по овом закону окружна штедионица рукује, или су јој од општина или приватних лица на руковање поверени, долазе у једну касу, — но рачуни ће се за сваки фонд и за сваког поверитеља одвојено водити.

Члан 6.

За готовину, која уђе у касу штедионице јамчи држава и одговара за штете, које би произишле од неуредног и против законног руковања, а држави остаје право тражити накнаду од причинитеља.

Члан 7.

Поверитељима окружне штедионице били они јавне касе или приватна лица (чланови 3. и 4.) почиње тећи интерес на њихове капитале, и то на оне, који су примљени у првој половини месеца од 16 дана истог месеца, а на оне, што су примљени у другој половини месеца од првог дана следећућег месеца, па издали се они под интерес или не.

Члан 8.

Окружна штедионица плаћа свима својим поверитељима пет по сто (5%) годишње интереса, изузимајући депозите судске и полицајне, којима се 3% годишње у име интереса плаћа.

Интерес се срачуњава и исплаћује поверитељима полгодишње, то јест концем Априла и Октобра.

Члан 9.

Кад би коме поверитељу у опште потребно било, да узме натраг неки део, или цео свој капитал, дужан је тога ради обратити се бар

месец дана пре 1-вог Маја или 1. Новембра усмено или писмено штедионици, која ће му захтевану суму најдаље првих дана месеца Маја или Новембра исплатити. Но ако би ко желио да му се и изван ових рокова новци из штедионице поврате, и то ће се учинити, у ком случају не плаћа се поверитељу интерес за последњи петнајест дана.

Члан 10.

Ради олакшавања исплата о којима говори предидући члан, отвараће министар финансије штедионици кредите код окружне касе, но чим штедионица до новаца дође, вратиће окружној каси кредитирану јој суму са интересом.

Члан 11.

Улоге, који штедионици од приватних лица у мањим сумама и постепено долазе, примаће она цо штедионичкој књижици.

А за веће суме издавање она облигације.

Начин и ближа правила како ће се улози од приватних лица у штедионицу примати и из ње враћати, прописаће министар финансије.

Члан 12.

Штедионице дају у зајам новце по правилу само житељима свог округа.

Оне чине такође зајмове општинама и срезовима свог округа, а и самом округу, кад ова правна лица имају на то надлежно одобрење.

Но кад би било лежећих новаца у каси штедионице, а нема никога пријављеног из истог округа за зајам може управни одбор решити, да се и житељима из другог округа учини зајам, али у овом случају не на дужи рок од једне године дана.

У оваком случају кад т. ј. код које штедионице има бесплатно лежећих новаца, може иста штедионица дати у зајам своје новце и другој којој штедионици, која би у томе потребу имала, али такође на рок не дужи од једне године дана.

Члан 13.

Из каса окружних штедионица дају се новци у зајам под интерес годишњи 7% и то на рокове, најкраћи од шест месеци, а најдужи од 3 године дана.

Члан 14.

Најмања сума која ће се из касе штедионице на зајам издавати биће 5 дук. цес. а највећа једном истом лицу 500 дук. ц.

Но општинама, срезовима и окрузима може учинити зајам и у већој суми, и на дуже рокове него што је одређено у члановима 13 и 14.

Члан 15.

Првенствено право имају на зајам: тежаци, којима је нуждан зајам ради изране због неродне

године, или поплаве, или да начине кућу или друге нуждне зграде за пољску привреду, или да набаве волове за орање, плугове, семе и томе подобно; а тако исто и они који су несрећом у опасност дошли, да ће им се за подмиривање приватних дугова добра распредати или радња упронастити.

Да је код кога зајмотражиоца овај случај, дужан је доказати писменим уверењем од своје општинске власти.

Члан 16.

Осталим потражијоцима зајма дају се из штедионица новци под интересом редом како се ко пријавио.

Члан 17.

Штедионице дају зајмове:

- 1., на јемство непокретних добара и то највише до две трећине од процењене вредности њихове;
- 2., општинама, срезовима и окрузима и на лично њихово јемство.
- 3., У случајима члана 15, и приватним лицима на лично јемство њихове општине.

Члан 18.

Добра, на која се зајам добити може ова су:

1. кућни плацеви, куће и остале њима принадежеће зграде од тврдог материјала озидане;

2-го., плацеви, који се налазе под кућама од слабог материјала начињеним, рачунајући само вредност плацева;

3-ће., воденичница и зграде од тврдог материјала начињене, које би се на истима или око истих налазиле;

4-то., њиве и ливаде;

5-то., земље, које се налазе под виноградом, воћњаком и шумом, рачунећи само вредност чисте земље.

На јемство острова (ада) као и на друге земље покрај река које би изливу воде, квару, ронењу и пренашењу на друго место изложене биле, не ће се новци у зајам давати.

Члан 19.

Зајам, који се чини на јемство непокретних добара, мора се интабулирати код надлежног суда на прво место. Но у случају, да је зајмопримац узео у зајам мању суму него што износи две трећине вредности од процењених добара његових може се сваком дужнику допуштена сума зајма до две трећине вредности променењих добара његових издати, и таква на друго место интабулирати.

Члан 20.

Проценитељи добара, треба да су честни, вешти и доброг стања људи.

Члан 21.

У процени морају добра, која се процењују редом тачно описана бити, с означењем вредности свакога по наособ.

Члан 22.

За сваку процену добара изискује се три проценитеља.

Члан 23.

Процена се чини, за зајам до 50 дук. цес. закључно, у присуству самих кметова, а за зајмове веће од 50 дук. цес. у присуству кметова и још три одборника општинска.

Присуствовавши при процени потврђују исту својим потписом и печатом општинским. И пошто су они за истинитост и уредност процене одговорни, имају право не примати за проценитеље људе за које држе да немају својства прописана чланом 20. овога закона.

Надзорна власт одоверева од своје стране процену; њој се мора показати и тапија добара која се процењује, што ће се изриком у одоверењу споменути.

Члан 24.

Кад управни одбор штедионице посумња што о којој процени, може наредити, по престанку зајмопотражиоца, да се преко нарочитих људи, које одбор буде изабрао, дотично добро процени.

Трошкове око ове процене плаћа зајмопотражиоц.

Члан 25.

Ако се доцније при продаји каквих заложених добара, неби зајам подпуно наплатити могао па би се доказало, да су проценитељи при процењивању добара пристрастни били, те добрима дали већу вредност, него што су имала у време процене, то ће на тужбе управе штедионице дужни бити накнадити штету бесавесни проценитељи, и то један за све и сви за једнога.

Члан 26.

Интерес на позајмљени капитал, рачуна се од дана кад је решено, да се коме зајам учини и новци се за његов рачун у каси задрже.

О овом решењу дужна је управа штедионице извести зајмопотражиоца најдаље за 10 дана од дана решења, а овај је опет дужан одобрену му суму зајма најдаље за 10 дана од кад му је њено решење саопштено из касе кренути, јер у противном случају губи право на одобрену му зајам и дужан је припадајући интерес на одобрену му суму за време док су новци за његов рачун у каси безплодни лежали, платити.

Члан 27.

За колагање интереса оставља се дужницима за свако погђе рок до последњег Априла и

до последњег Октобра. Ко до тог времена не плати, него у следујућем месецу Мају или Новембру, или доцније, дужан ће бити за цело време и интерес на неплаћени интерес платити.

Члан 28.

Може дужник вратити штедионици дати му у зајам капитал и пре уговореног рока и то или почасно, или у цело.

Члан 29.

Ако би који дужник желио узајмљене новце задржати и после уговореног рока, неће нужно бити да подноси нову процену имања, већ ће се само управи штедионице обратити молбом у којој ће казати, за које још време жели задржати узајмљене новце. На овакву молбу управни одбор штедионице може продужавати рокове дужницима, који уредно интерес плаћају, на основу прве процене, и то најдаље до 6. година, рачунајући од дана кад је зајам први пут учињен и о томе ће издати дужнику писмено уверење и на облигацији забележити, докле је рок продужен.

Продужењем од три године може се користити и дужник на лично јемство општине (Чл. 15 и 17. тачка 3) који уредно интерес плаћа, ако то општина новим решењем допусти.

Члан 30.

Ако који дужник не би интерес уредно полагао, управни одбор може на понуду самог

дужника, ако нађе да су изговори његови умесни и призрења заслужујући, продужити му рокове за полагање интереса, или оставити, проценитељима, а на њихово јемство да рукују дужниковим добрима и приходима, а да полагају интерес уредно.

На против ако управни одбор не нађе да изговори дужникови заслужују призрења, може да не продужава рокове за полагање интереса, да дужнику као рђавом платиш и одкаже цео и капитал и да тражи наплату како неизмиреног интереса тако и капитала.

Члан 31.

Од наплаћиваних 7% интереса (Чл. 13.) припадају поверитељима штедионице 5%, а остали 2% државној каси као накнада за јемство и трошкове око руковања.

А од интереса на позајмљене депозитне новце припадају 4% државној, а 3% депозитној каси.

И у опште све што би од прихода штедионице преко сума, које је она својим поверитељима дужна давати, претицало, припада државној каси.

Члан 32.

Окружним штедионицама управља по прописима овог закона и наредбама министра финансије управни одбор, који састављају: један

виши чиновник окружног Начелства и један судски званичник које министар финансије избере; руководатељ штедионице и четири становника окружне вароши, које последње на предлог окружног Начелства, а по саслушању општинског одбора, министар финансије наименовава на неопредељено време.

Најстарији међу њима чиновник по рангу, председник је одбора.

Нарочито је управног одбора задатак:

1. Да расмотри молбе за зајмове и решава може ли се коме тражени зајам, како у којој суми учинити. Кога одбор од тражења зајма одбије, што није испунио услове, законом прописане, дужан је на писмено извјестити га о узроцима, због којих се одбија.

Тако исто извештаваће одбор на писмено и онога, коме се мања сума зајма, него што је тражио, одобрава.

2. Да у прописано време а и ванредно кад год за добро нађе, прегледа касу и рачуне и настоји, да се књиге и рачуни уредно и по прописима воде; и

3. Да се у опште стара, да штедионица радњом својом зајита и постигне цел, ради које је и установљена; да новци у каси не леже бесплодно него да се дају под интерес да се капитал и интереси тачно и на време наплаћују

и да по прибраном искуству чини министру финансије предлоге клонеће се на унапређење овога завода.

Члан 33.

Закључења управног одбора пуноважна су, кад су најмање четири члана били при решавању и чине се по вишини гласова.

Кад су гласови подједнако подељени решава глас председника.

Члан 34.

Руководатеље штедионице поставља Књаз указом на предлог министра финансије. Они се сматрају у свему као државни чиновници.

Руководатељи држе поједан кључ од касе штедионице, а други држи председник управног одбора. Руководатељи воде књиге и рачуне по прописима и у опште врше све писмене послове; а у колико би нужно било у писмоводству персонал окружног начелства.

Члан. 35.

Окружне штедионице водеће рачуне у законом течају.

Члан 36.

Рачуне окружне штедионице прегледаће и разрешавати главна контрола.

Члан 37.

Окружне штедионице заступаће у њиховим споровима пред судом руководатељ штедионице или кога управни одбор одреди између својих чланова.

Члан 38.

Књажевским указом на предлог министра финансије наредиће се кад ће се у ком округу штедионица по овом закону завести.

Чим се на овај начин штедионица у ком округу заведе, новци фондова, у којима се говори у чланку 3. тачкама. 1. 3. 4. и 5. овог закона слаће се унапредак на руковање, штедионици.

Капитали пак исти фондова, који су пре тога Управи фондова на руковање предани, постепено и по могућству узеће се натраг од управе фондова и предати на даље руковање штедионици.

Члан 39.

Министар финансије прописаће упутство о целом деловодству и рачуноводству при окружним штедионицама.

Препоручујемо нашем министру финансије, да овај закон обнародује, и о извршењу се његовом стара; властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покуравају.

У Крагујевцу 21. Октобра 1871.

М. П. Блазнавац с. р.

(м. п.) **Јов. Ристић** с. р.

Јован Гавриловић с. р.

Видио и ставио државни печат,
чувар државног печата,

С. Вељковић с. р.

Министар финансије,
Нанта Јовановић с. р.

Ушб. д.
35462